

ZONDER KEPELTJE NATUURLIJK

Thema's: Deportatie, Identiteit, Jodenvervolging

Locatie: Alkmaar, Nederland

Door: Anne Stoop en Dorien Haan

Dit verhaal gaat over de vervolging van de vele Alkmaarse Joden in de Tweede Wereldoorlog. De scène werd gespeeld in de synagoge van Alkmaar, waar in 1943 de laatste dienst was. Deze werd brutaal verstoord door een razzia, waarin de Alkmaarse Joden op de trein naar Amsterdam werden gezet. Daar moesten ze wachten tot ze gedeporteerd zouden worden. De meesten kwamen nooit meer terug in Alkmaar.

Tekst voor één acteur, die het verhaal vertelt aan het publiek

ACTEUR

Als ik een man zie lopen met een keppeltje
denk ik oké, prima, wat jij wil
Maar dit is niet vanzelfsprekend
Een man kan niet met zijn keppeltje over straat,
voor zijn eigen veiligheid doet hij het niet
Zijn geloof wordt van hem afgepakt
Dit is niet oké, iedereen zou vrij moeten zijn om zijn geloof te uiten
Niet alleen bij het Jodendom, maar bij elk geloof

Kijk dan die bewakers,
we kunnen niet eens normaal een voorstelling spelen hier

We gaan vijfenzeventig jaar terug in de tijd
Het is 1943, midden in de oorlog
Een Joods jongetje logeert bij zijn oom en tante,
hij is even een rondje lopen met de lopen
Zonder keppeltje natuurlijk, dat is niet veilig
Hij loopt terug naar huis en vlak voordat hij de hoek omloopt
ziet hij zijn oom, tante, neefje en nichtje meegenomen worden
door de Duitsers
Het elfjarige jongetje blijft alleen achter

En nu, vijfenzeventig jaar later,
kan de man nog steeds niet met zijn keppeltje over straat
Hij is vrij, maar toch ook niet

Van 1826 tot 1943 was dit al een synagoge
In 1943 zijn de deuren gesloten
Alle Joden in Alkmaar moesten naar Amsterdam,
vanaf waar ze zijn afgevoerd naar verschrikkelijke plekken
Niemand mocht meer geloven, het geloof werd van het afgepakt

En dat gebeurt dus nog steeds
Zoals dat kleine jongetje over straat ging, gaan sommigen nog
steeds...
Zonder keppeltje

In 2018 ging de voorstelling 'Geluid van stilte' in première in Alkmaar (regie: Dorien Haan en Anne Stoop – productiehuis: Artiance). Een voorstelling in en over de synagoge van Alkmaar. Deze werd in 1942 op last van de Duitse bezetter gesloten, waarna de Joden werden gedeporteerd en de synagoge werd leeggeroofd. Het gebouw werd pas in 2011 weer opnieuw in gebruik genomen als synagoge en vormde op 4 mei het decor voor deze voorstelling. Verhalen over de synagoge van Alkmaar, en nog veel meer verhalen vanuit tien gemeenten in Noord-Holland, blijven bewaard in Regionaal Archief Alkmaar (<https://www.regionaalarchiefalkmaar.nl/>).